

BİR PROPAGANDA ARACI OLARAK ERMENİ AŞIRI MİLLİYETÇİ TERÖR ÖRGÜTLERİNİN SİYASİ PARTİ GİBİ AÇIKLAMA YAPMALARI ÜZERİNE

Hazel ÇAĞAN ELBİR

Analist

12 Şubat 2025 tarihinde Glendale, Kaliforniya/ABD'de gerçekleşen ve Sosyal Demokrat Hınçak Partisi (SDHP), Ermeni Devrimci Federasyonu (Taşnaksutyun-EDF) ile Ermeni Demokratik Liberal Partisi (EDL) temsilcilerinin katıldığı toplantıya dair bir bildiri[1], Ermeni diasporasının uzun süredir devam eden politik gündemini bir kez daha gözler önüne sermektedir. Söz konusu metin, tarihsel gerçeklikten uzak, duygusal bir retorik ve ideolojik bir söylemle şekillendirilmiş bir propaganda aracı olarak dikkat çekmektedir. Uluslararası ilişkiler perspektifinden bakıldığında, metnin öne sürdüğü soykırım iddiaları ve buna dayalı talepler, tarihsel bağlamdan kopuk, taraflı bir anlatıya dayanmakta ve Ermeni örgüt yapılarının geçmişteki karanlık faaliyetlerini göz ardı etmektedir.

Öncelikle, metinde adı geçen Hınçak ve Taşnak gibi yapılar, tarihsel olarak yalnızca siyasi parti kimlikleriyle değil, aynı zamanda terörist faaliyetlerle de anılmıştır. 19. yüzyılın sonlarından itibaren Osmanlı Devletine karşı isyanlar başlatan bu örgütler, yalnız Türk ve Müslüman köylerine yönelik katliamlar gerçekleştirmemiş, gayri Müslimleri ve sivil halkı da hedef almış, bölgede kaos yaratmayı amaçlamıştır. Bu eylemler, dönemin koşullarında bir devletin güvenliğini koruma refleksiyle hareket etmesini kaçınılmaz kılmış, Ermenilerin sevk ve iskân olarak bilinen yer değiştirme sürecini tetikleyen unsurlardan biri olmuştur. Metin ise bu tarihsel gerçekliği tamamen pas geçerek, yaşananları tek taraflı bir soykırım anlatısı ile sunmaktadır. Bir uluslararası ilişkiler analizi olarak, bu tür bir anlatının, tarihsel olayların karmaşıklığını ve karşılıklı çatışmaları yok sayarak yalnızca mağduriyet üzerinden bir kimlik inşa etmeye hizmet ettiğini söyleyebiliriz.

Metnin Ermeni Soykırımının tanınması ve tazminat taleplerine vurgu yapması, Diaspora siyasetinin tipik bir yansımasıdır. Ancak bu talepler ne hukuki ne de tarihsel açıdan sağlam bir zemine oturmaktadır. Birinci Dünya Savaşı sırasında Osmanlı Devletinin cephe gerisinde isyan çıkaran ve düşmanla iş birliği yapan Ermeni aşırı terör gruplarına karşı aldığı önlemler, dönemin savaş koşullarında bir devlet refleksi olarak değerlendirilmelidir. Bu süreçte yaşanan kayıplar şüphesiz trajiktir, ancak bunları sistematik bir yok etme politikası olarak nitelemek tarihsel belgelerle değil, politik amaçlarla şekillendirilmiş bir iddiadır. Nitekim Osmanlı arşivleri ve tarafsız araştırmalar, Ermeni çetelerinin Türk nüfusuna yönelik saldırıları ve sevk ve iskânın güvenlik gerekçesiyle uygulandığını açıkça ortaya koymaktadır. Buna karşın metin bu gerçekleri görmezden gelerek Ermeni tarafının

mağduriyetini uluslararası bir dava haline getirmeyi hedeflemektedir.

Karabağ meselesine yapılan vurgu ise metnin güncel jeopolitik bağlamda nasıl bir ajanda güttüğünü göstermektedir. Karabağ Ermenilerinin anavatanlarına dönme hakkından bahsedilmesi, Azerbaycanın egemenlik haklarını hiçe sayan bir söylemdir ve Ermeni milliyetçiliğinin yayılcı emellerini yansıtmaktadır. Bu, Taşnaksutyun gibi yapıların geçmişte olduğu gibi bugün de bölgesel istikrarsızlığı körükleme potansiyeline sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca Baküde tutulan siyasi mahkûmlardan söz edilmesi, Ermeni tarafının İkinci Karabağ Savaşının sorumluluğunu örtbas etme çabası olarak değerlendirilebilir. Diplomatik açıdan bu tür taleplerin barış sürecini değil, aksine yeni çatışmaları tetikleyeceği açıktır.

Metnin Türkiye ve Azerbaycanı "soykırımcı politikalarla" suçlaması tipik bir ötekileştirme stratejisidir. Ancak bu suçlamalar, tarihsel olayları tarafsız bir şekilde ele almayı hedefliyen akademisyenler ve analistler tarafından uzun süredir sorgulanmaktadır. Türkiyenin Birinci Dünya Savaşı sırasındaki kayıpları kabul ettiği ve bunları savaşın kaçınılmaz ama acı bir sonucu olarak gördüğü bilinmektedir. Buna karşın soykırım etiketini reddetmesi, hem tarihsel bir gerçeği savunmakta hem de politik bir dayatmaya karşı çıkışı temsil etmektedir. Ermeni diasporasının bilimsellikten uzak anlatısını uluslararası platformlara taşıma çabası, Türkiyeyi diplomatik olarak köşeye sıkıştırmayı amaçlayan bir propaganda aracıdır ve çoğunlukla Batıdaki dini ve siyasi çıkarlarla örtüşmektedir.

Sonuç olarak bu metin, Ermeni siyasi yapılarının tarihsel eylemlerini gizleyerek ve mağduriyet anlatısını merkeze alarak, soykırım iddialarını bir siyasi kaldıraç olarak kullanma çabasını yansıtmaktadır. Hınçak ve Taşnak örgütlerin terörist geçmişini dikkate aldığımızda, bu tür bir söylemin ne kadar güvenilir olduğu ciddi şekilde sorgulanmalıdır. Uluslararası ilişkiler bağlamında, tarihsel olayların tek taraflı bir yorumla araçsallaştırılması ne Ermenistana ne de bölgeye barış getirecektir. Gerçek bir uzlaşma ancak tüm tarafların tarihsel sorumluluklarını dürüstçe kabul etmesiyle mümkündür; bu da Diaspora siyasetinin günümüz Ermenistan yönetiminin yaklaşımı doğrultusunda duygusal retorikten vazgeçip, somut gerçeklerle yüzleşmesini gerektirir.

*Görsel: <https://asbarez.com/statement-by-three-armenian-national-political-parties/>

[1] Statement by Three Armenian National Political Parties, Asbarez, asbarez.com, 18 Şubat 2025, <https://asbarez.com/statement-by-three-armenian-national-political-parties/>.

Yazar Hakkında :

Hazel Çağan-Elbir AVİM'de analist olarak çalışmaktadır. Çağan-Elbir, Atılım Üniversitesi Politik Ekonomi bölümünde doktora çalışmalarına devam etmektedir.

Atıfta bulunmak için: ELBİR, Hazel ÇAĞAN. 2026. "BİR PROPAGANDA ARACI OLARAK ERMENİ AŞIRI MİLLİYETÇİ TERÖR ÖRGÜTLERİNİN SİYASİ PARTİ GİBİ AÇIKLAMA YAPMALARI ÜZERİNE." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2025 / 17. Şubat 25. Erişim Nisan 29, 2026. <https://www.avim.org.tr/public/index.php/tr/Yorum/BIR-PROPAGANDA-ARACI-OLARAK-ERMENI-ASIRI-MILLIYETCI-TEROR-ORGUTLERININ-SIYASI-PARTI-GIBI-ACIKLAMA-YAPMALARI-UZERINE>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

 @avimorgtr

 <https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır